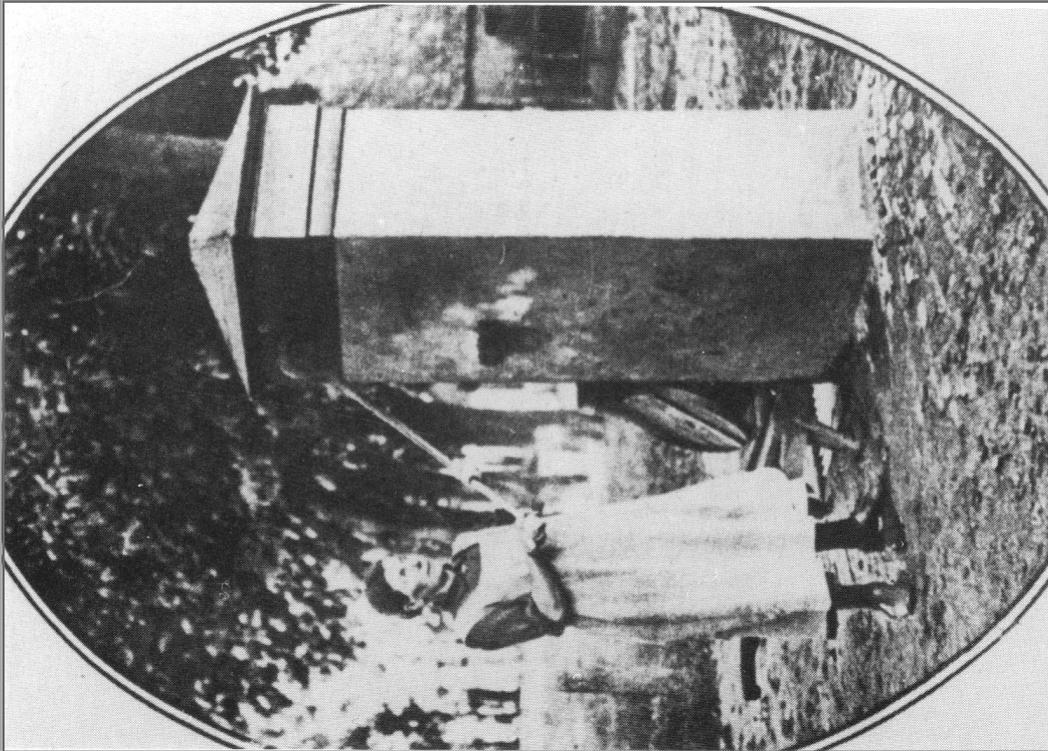
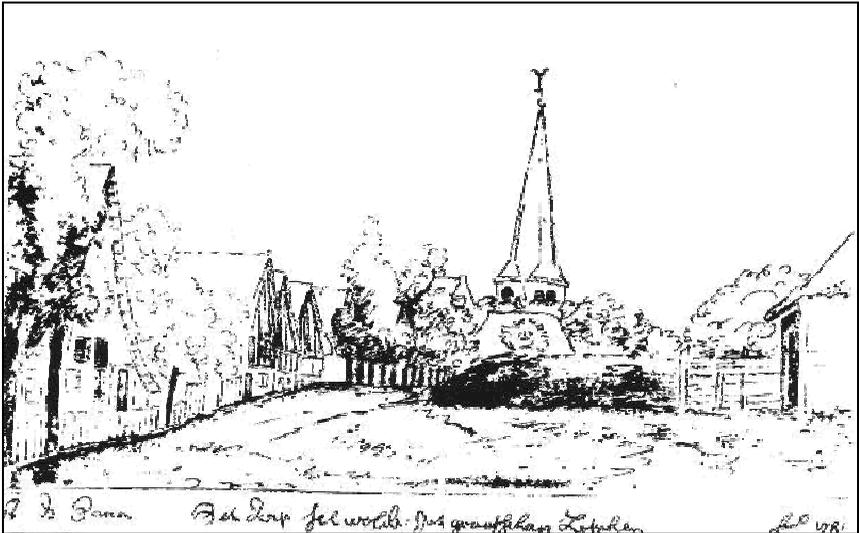

Bulletin heemkundige vereniging *Old Sillevold*

Jaargang 18 — Najaar 2015

Heemkundige vereniging
Old Sillevold

Op voorpagina:
Buurtpomp op de hoek Markstraat-Laan van Schuilenburch.

Inhoud:

Voorwoord	4
De Pompbuurt onder an de Marktstraot Theo Schwartz	7
Boerderij Zelle te Silvolde herontdekt Jos Lankamp	11
Het Marianum in de H. Mauritiuskerk te Silvolde is niet uit Varsseveld afkomstig, maar uit het klooster Nazareth bij Brede- voort. Bernard Dorrestijn.	25
Boerderi-j Bievink in de Sillevoldse Buurt. Bernard Dorrestijn	29
Twee emails inzake de titel van de Heer- lijkheid Lichtenberg. Marten René Baumgartner	30
Frederika Johanna Knufman, handellaar- ster in Heerlijkheidstitels. Ria Roerig-Kaatman.	31
Foto's van de zomeractiviteit op woensdag 10 juni 2015	32-33
Activiteitenkalender	34

Bulletin is een uitgave van de
Heemkundige vereniging

Old Sillevold

en verschijnt tweemaal per
jaar.

Jaargang 18 - Najaar 2015

Redactieadres:

André Tangelder
Prins Willem Alexanderstr. 5
7064 GH Silvolde
tel. 0315-32 75 90
Email:
info@oldsillevold.nl

Internet:

<http://www.oldsillevold.nl>

**Samenstelling
en vormgeving:**

Willie Dieker

© 2015

Heemkundige vereniging

Old Sillevold

Overname van bijdragen is
toegestaan na toestemming
van de redactie met bronver-
melding.

De inhoud van de opgenomen
artikelen valt onder de verant-
woordelijkheid van de auteurs.

**Losse nummers € 3,50 per
stuk**

ISSN 1569-1365

Voorwoord

Op donderdag 16 maart stond de Tweede Wereldoorlog weer op het programma. Mevrouw Gré van der Lee-Kemperman vertelde hoe het in de oorlog en met de bevrijding in ons buurdorp Ulft toe ging, waarna André Tangelder filmfragmenten betreffende de oorlog en bevrijding vertoonde. Aan de orde kwamen o.a. de beschieting van de Schuilenburg op 19-3-1945, de bevrijding en een aantal stukken uit het bakkers- en kruideniersarchief van de familie Helmink te Bonteburg, met o.a. veel informatie over de distributie van bijna alle levensmiddelen en de uitgebreide administratie die dat van de familie Helmink vergde.

Op woensdag 10 juni stond de jaarlijkse zomeractiviteit op het programma. Na de start bij 't Molentje maakten we op de Kapelweg bij de afslag Geurinkstraat de eerste stop en vertelde de voorzitter ons het een en ander over de boerderij Zelle, die zich tot eind 19^e eeuw op het tegenover gelegen terrein bevond. Bij de Kroezendijk aangekomen wees hij ons op het aldaar in het land gelegen boerderijtje 't Kroezenbeumken, waarvandaan we koers zetten naar de Kleine Kroeze,

woonboerderij en landbouwmuseum van de familie Tangelder. Hier nodigde Theo Tangelder ons uit aan een drietal tafels plaats te nemen - met daarop de tafelkleden van Oma Tangelder-Slutter - en vertelde hij ons het een en ander over de boerderij Zelle, en wat er deze avond allemaal te zien was. In twee vitrines waren de bodemvondsten van het terrein van de boerderij Zelle uitgestald en op de zolder de documenten en de boeken van het HAS (Historisch Archief Silvolde) van de familie Tangelder, terwijl op het erf diverse Lanz-Buldogs en andere landbouw- werktuigen te bewonderen waren. Zie de foto's op de pagina's 32-33. Voor de geschiedschrijving van de boerderij Zelle verwijzen we naar het uit het Contactorgaan ADW overgenomen artikel over de boerderij in dit Bulletin!

De open Monumentdagen vielen dit jaar op 11-12-13 september. Ook dit jaar vertegenwoordigde Ton van der Kemp ons weer in het organisatiecomité.

Op vrijdag 11 september bezochten groepjes van ongeveer vijftien leerlingen van de Basisschool 'De Plakkenberg' de koperslagerij van de heer Wissink aan de Marktstraat

en ‘Gerritsens of Beltermansmolen’ aan de Molenberg. De heren Dennis Wissink en Gerard Kok vonden een dankbaar gehoor bij het demonstreren van respectievelijk het koperslagers- en het molenaarsvak. Beide excursies sloten bijzonder goed aan bij het thema van dit jaar: Kunst en Ambacht!

Op zaterdag 12 september waren tal van objecten en demonstraties te bezoeken en aan het eind van de middag vond ook nu weer de uitreiking van de Monumentenprijs van het jaar plaats. De keuze van het Monumentenplatform (samenwerkingsverband van drie oudheidkundige verenigingen) was

Het bakhuisje op de Wilbrinkshof.

deze keer gevallen op het onlangs fraai gerestaureerde bakhuisje bij de boerderij Wilbrinkshof van de familie Berendsen op de Wals te Gendringen. De familie Berendsen werd met een fraai uitgevoerde oorkonde vereerd!

Op zaterdagmiddag 26 september was het bij De Roode Leeuw te Terborg een drukte van belang. Voor twee bomvolle zalen presenteerde Theo Willemsen er die middag zijn ‘Voorbroek, Geschiedenis van 1800 tot nu’, Deel II. In het enkele jaren geleden uitgekomen Deel I had hij reeds het wedervaren van het oostelijke helft van de buurtschap beschreven, dat dan nu zijn vervolg kreeg met de geschiedschrijving van Voorbroek-west, ruim 800 pagina’s, in twee banden! Theo heeft de geschiedenis van alle panden/boerderijen en families tot op het bot uitgeplozen en geboekstaafd. Mooi dat we de naam van wijlen Frans Winkels ook nog op diverse bladzijden tegenkomen! Maar het over-overgrote deel van het werk is toch door Theo zelf verricht! Theo, je hebt het Voorbroek en wijde omgeving een heel grote dienst bewezen; Proficiat! Medio 2014 verscheen van de hand van Hans de Graaf te Bredevoort: ‘Windesheimers op de heide. Het verdwenen klooster Nazareth bij Bredevoort en zijn geestelijke en materiële omgeving’. De auteur beschrijft in deze uitgave o.a. de lotgevallen van het Marianum in de H. Mauritiuskerk te Silvolde, en wel in het bijzonder dat

het Silvoldse Marianum niet uit Varsseveld afkomstig is, maar uit het - aan het eind van de 16^e eeuw teloor gegane - klooster Nazareth ten noorden van Bredevoort! Zie de uitvoerige beschrijving van Bernard Dorrestijn in dit Bulletin.

De bocht Marktstraat-Laan van Schuilenburch, met de met een pijl aangeduide plek van de put.

De renovatieslag van Silvolde startte onlangs met werkzaamheden in de Marktstraat, waarbij na enkele dagen onder aan de straat al een waterput werd blootgelegd.

Onze secretaris werd er bij geroepen en hij kon vertellen dat daar lange tijd een dorpspomp gestaan had. Opmerkelijk was dat het metalwerk er nog zo jong uit zag. Maar gelukkig kon de - aan de Marktstraat geboren en getogen - heer Theo Schwartz ons uit de droom helpen! Zie zijn bijdrage 'De Pompbuurt onder an de Marktstraot', elders in dit Bulletin!

Reeds in januari vroegen de gemeente Oude IJsselstreek en Hameland Advies te Borculo ons om informatie over het gebied rond de Protestantse kerk. André heeft hen toen geantwoord dat dit terrein tot het jaar 1829 (toen niet meer in de dorpskern begraven mocht worden) als kerkhof gefungeerd heeft en derhalve nog veel menselijke resten bevat. Het was dan ook niet zo verwonderlijk dat hier onlangs bij het begin van de werkzaamheden al direct een skelet aangetroffen werd, waarna vervolgens de archeologen van Ecosultancy er bij gehaald werden. Zij onderzochten de plekken waar de zinkputten moeten komen en lokaliseerden er 34 skeletten, welke binnenkort nader onderzocht zullen worden. Ingevolge het Verdrag van Malta worden die delen van het terrein waar geen putten komen niet nader onderzocht. In genoemde verdrag is vastgelegd dat de bodemschatten die niet in gevaar zijn met rust gelaten moeten worden, waar we van harte mee instemmen.
Bestuur en redactie.

De Pompbuurt onder an de Marktstraot

Theo Schwartz

't Feit dat t'r korts un stuksken in de krant ston aover un put daor an 't end van de Marktstraot, brach mien op 't idee um un verhaaltjen aover onze Pompbuurt te schrievan.

Wi-j woonden onder an de Marktstraot op nummer 33; daor bun'k in 1931 geboren. Mien vader was wegwarker bi-j de gemeente en mien moe:der dei de huusholling. Bi-jnao iedereen had un dreefken land en ok heel wat luj hadden een of twee beeste op de Schulenburg op de wei lopen. At de rog gemei:d was en lang genog an de gast had gestaon, kwam d'r un dusmöl in 't Kraeienbos staon en dan kon iedereen daor zien rog daor laoten dössen. Vrogger deien ze dat nog zelf met de vlaegel, maor dat was olderwets. Un paar buurluj hadden un gengesken van ongeveer twee meter breed tussen eur huuze liggen, maor 't was ondudeluk van wie dat gengesken eigenlijk was. Beide buurluj mosten nao 't dössen

altied met de krujwagen met un paar klapen stro derop deur dat gengesken...en ze passen 't altied zo af dat dat op op 't zelfde moment mos gebeuren... Dat gaf altied steggelderij. Uutendelek wier 't kadaster d'r bi-j gehaald en toe blek dat 't gengesken van eur beide was; de grens liep t'r schuuns deuren...

In dun oorlog leien d'r un helen trop Duutse soldaoten in 't Kraeienbos. Ze konnen zich daor in 't Kraeienbos goe:d verschulen veur de Engelse jagers. 't Wazzen allemaol Wehrmachtsoldaotenen. I-j konnen d'r goed met van doe:n hemmen, wat kwammen d'r van hier van kotbi-j aover de grens. Ze hadden vrachtwagens en allerlei ander materiaal bi-j zich en ze slie:pen in grote tenten. Wat soldaoten leien d'r ok in de Jongensschool, met 't gevolg dat wi-j toenie:t völ naor school hoeven. Wi-j hebt soms nog wel us les gehad bi-j Kolks en Harbers en op 't klooster.

Dun kökkenwagen hadden ze achter tegen 't Pomphuis angezet, ok mooi weggestopt. Dun feldwebel hoe:ven niet in 't Kraeienbos te slaopen, hi-j was bi-j onze bureen ingekwartierd en hi-j had daor ok zien kantoor.

Onder an de Marktstraot in de bocht met de laan van Schuijlenburg ston onze buurtpompe. Den was veur de luj die d'r umhen wonen. Op un keer hef t'r un soldaat met zien vrachtwagen zo kot naeven gereien dat de pompekast beschadigd wier en dat t'r un gat in de weg kwam... 't Blek toe dat daor un put zat en dat de pompe met un pie:p op de put was angeslotten. Al gauw is toe 't baovenste stuk van de put van ni-js weer opgemetseld en van baoven toegedekt, zodat t'r niks meer van te zie:n was... En dan laes ik now in de krant dat t'r met de wegwerkzaamheden an de Marktstraot un put weer veur dun dag kwam. En 't viel op dat 't metselwark nog betrekkelek jong was... Maor dan he'k dan now verklaord dat den put wel van olden daotum is.

Recente foto van de put, met de gebrooken gietijzeren pijp voor de pompe.

Den put zal vrogger de waterput veur de hele buurt gewest zun. Maor de tied veranderen en d'r wieren aoveral pompen op de putten gezet; met 't gevolg dat de putbuurten in pompbuurten veranderen. Eén van de buurlui wier as pompmeester angesteld; den mos de pompe onderhollen. Um te veurkommen dat de pompe met Sinterklaos helemaol vast zol vrie:zen, mos dun pompmeester bi-j harfsdag de pompekast helema-

ol vol stro stoppen. Veur zie:n goeie diensten mosten de buurluj um één of twee gulden per jaor betalen. Bi-j ons was Gert Smeenk dun pompmeester.

Veuran in de Marktstraot bi-j Tonia van Teuntjen van Tonia ston ok nog un pomp, warschie:nlek ok op of naost un olde put.

In dun oorlog fungeren wi-j as jonges as waterdragers veur de Duutsers in 't Kraeienbos. Wi-j sjouwen dan met twee man met un vat water naor 't Kraeienbos ... en nao 't afleveren van ut water zaggen wi-j dan meestal nog kans um 't vat nog gauw vol met briketten of van die kleine holtblökskes te doen en met naor huus te nem-men. Wi-j wazzen um zo te zeggen kind an huus bi-j de soldaoten.

Wi-j zatten ok wel an de geweren en ok wel us an de wie:nflessen... Un probleem was dan altied hoe-j de körk t'r weer goe:d op konnen krie:gen...

Wi-j as jonges kennen de soldaoten bi-jnao allemaol bi-j naam en toenaam. Kurt Hafner, Bahnhofstrasse, Berlijn, hef un keer un dommen

streek uitgehaald. Hi-j stael de fiets van Kiena Liebrand, halverwaege de Marktstraot. Op un keer zag ik den fiets in 't Kraeienbos onder un daeken staon en heb dat an Kiena verteld. En den naor dun feldwebel... en Kurt mos op 't matjen kommen. Hi-j wier naor 't Oostfront verbannen ... en 't is maor de vraag of hi-j dat aoverlaefd hef... 'k Heb t'r nog spiet van da'k um angebrach heb..., maor ik kan 't niet meer trugdreien...

Langs de Paosbarglaan wazzen allemaol éénmansgaten gegraven. Wi-j as jonges hebt wel us stiekem geweren en rollen telefoondraad van de Duutsers in die gaten gegooid en dan de gaten weer dicht gesmetten.. At de Duutsers dat gemarkt hadden was 't niet best met ons afgelopen!

Nao dun oorlog kregen de luj van de BS (Binnenlandse Strijdkrachten) d'r lucht van dat daor van alles in de grond zat en toe hebt ze de NSB'ers gedwongen dat grei allemaol weer op te graven... En wi-j stonnen d'r bi-j te kie:ken...

Mien zuster - 't was al un helen hot

nao dun oorlog - had un keer on-
mundigen tandpien, maar zi-j dör-
ven niet naor tandarts Anema in
Terborg, want daor kon 't nog wel
us extra völ pien doen...

Heel wat luj bedachten zich daor
bi-j de deureklink en gongen onver-
richterzake naor huus...

Dus mien vader en moeder probe-
ren de tandpien maor met un paar
dröppels jenever te bestri-jen...

't Hielp effen, maor dan kwam 't in
alle hevigheid weer op... Onze
buurman tegenaover ons, Koos
Wildenbeest, had un idee. Hi-j zei
tegen mien zuster: 'Gao d'r maor
met naor dokter Borggraeve in Ter-
borg en zeg dan maor: de groeten
van Koos Wildenbeest; ik heb zonn
tandpie:n, wil i-j mien dèn tand
daor trekken?'

Koos Wildenbeest was melkboer
(melkventer) en had ok un hoop
klanten in Terborg, o.a. ook dokter
Borggraeve.

Mien vader met mien zuster naor
Terborg en ze drukken bi-j dun
dokter op de bel. Mien zuster zeg:
'De groeten van Koos Wildenbeest,
ik heb zonn tandpie:n, wil i-j mien

asteblie:f dèn tand trekken?' D'n
dokter zeg: 'Kom binnen, Koos
heeft mijn leven gered, ik help je!'
Zo gezegd, zo gedaon! Wat was
't geval? Dokter Borggraeve zat in
dun oorlog beheurlek in 't verzet...
en op un keer steet t'r un trop
Duutsers bi-j um veur de deur um
huuszuking te doen.

Maor d'n dokter hef un handvol
met belastende papieren op taofel
liggen en wet niet zo gauw waor
hi-j d'r met blieven mot...

Daor kump Koos Wildenbeest an
met zien melkbusken met vief lieter
melk. D'n dokter zeg tegen Koos:
'Je komt als geroepen man, giet die
melk maar gauw in mijn emmer-
tje... en dan doen we deze papie-
ren in jouw busje... en dan maak
maar gauw dat je weg komt!'

Koos Wildenbeest met de melkwagen.

Boerderij Zelle te Silvolde herontdekt

Jos Lankamp

Met dank aan Jos Lankamp, Herman Hofs en René Luijmes van de Oudheidkundige Werkgemeenschap ADW overgenomen uit het Contactorgaan ADW dec. 1983.

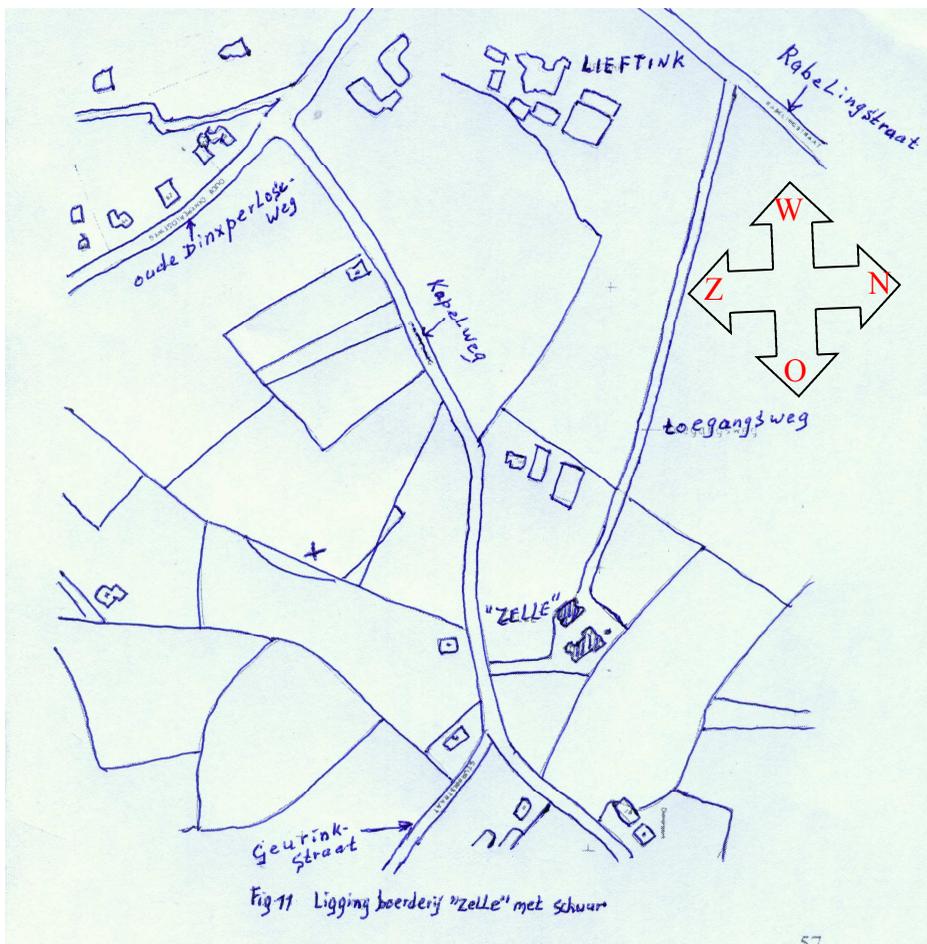

Fig. 11. De boerderij Zelle volgens de minuutkaart van het kadaster, 1828. Het noorden rechts.

Verslag van een opgraving in 1980/81 van laat middeleeuwse bewoningssporen op een akker aan de Kapelweg te Silvolde.

De vondstmelding

In september 1980 stuitte de heer Tangelder (noot 1) bij het ploegen op een akker bij Silvolde op fundamente. De heer Tangelder maakte melding van deze vondst bij de heer Dorrestijn van het archief van de gemeente Wisch. Enkele dagen later werd ook een stenen waterput ontdekt. De heer Dorrestijn meldde deze vondst bij de Werkgroep Bodemonderzoek van de Oudheid-

kundige Werkgemeenschap Aalten, Dinxperlo en Wisch. Deze besloot na overleg met de heer Tangelder een nader onderzoek uit te voeren. De akker bevindt zich ten oosten van Silvolde (zie fig. 1). De hoogte boven N.A.P. is 17 meter; de akker steekt ca. 1,5 meter boven het omringende land uit. De coördinaten op de topografische kaart 41C zijn 224.85/436.35.

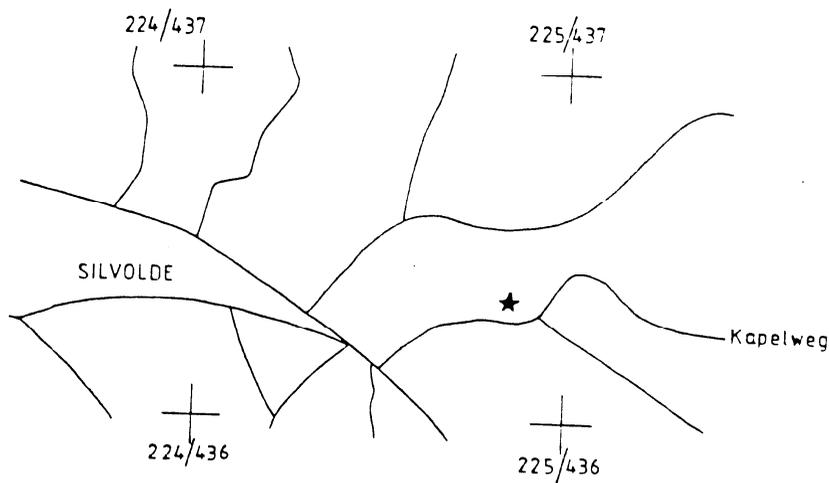

fig 1: Ligging opgravingsterrein

Het onderzoek (1980)

Het onderzoek beperkte zich in eerste instantie tot de stenen put. Deze werd tot 2,55 meter diepte beneden maaiveld onderzocht. De bovenste stenenlaag bevond zich op 70 cm diepte. De inwendige diameter is 1,08 meter. De afmetingen van de gebruikte putstenen waren 14-11×19×5 en 17-14×18×4,5 cm. Beneden de waterspiegel (op 1,35 meter diepte) bleek de put gemetseld te zijn met andere, vermoedelijk oudere stenen. Deze konden niet nader onderzocht worden. Aan de bovenkant van de put waren ook rechte bakstenen (formaat

21×10,5×5 cm) gebruikt. Vervolgens werd in de naaste omgeving van de put met een graafmachine het 25 cm dikke esdek verwijderd. Hierbij kwam behalve veel puin ook een bakstenen vloertje tevoorschijn (zie fig.2). De gestippelde omtrekken van de boerderij zijn overgenomen van de oudste kadastrerkaart uit 1828 (zie hoofdstuk Archiefonderzoek, blz. 21).

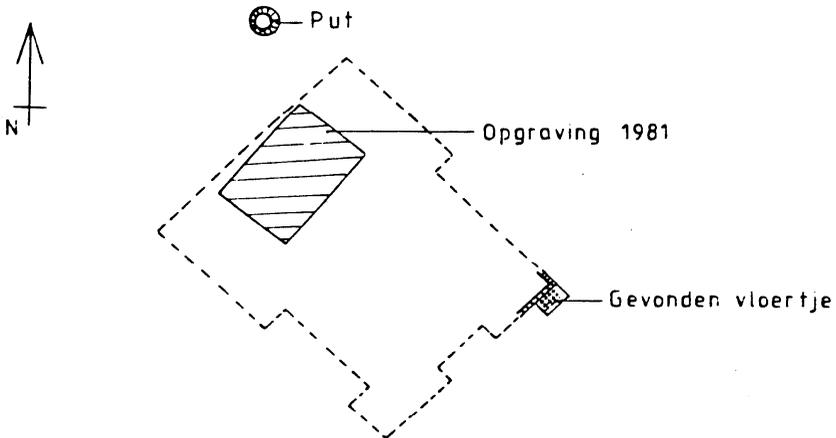

fig.2 Overzicht opgraving 1980

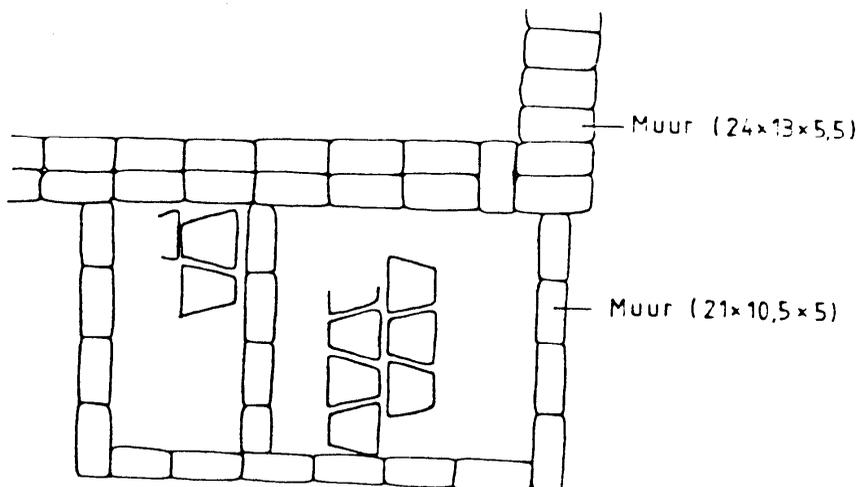
Het gevonden vloertje bestond uit, in scherp zand gelegde, putstenen (formaat 17-13×18×6 cm). Om het vloertje liep aan drie zijden een halfsteens muurtje van bakstenen (formaat 21×10,5×5 cm. De vierde zijde bestond uit een muur van bakstenen met het formaat 26×13×5,5 cm (zie fig. 3).

Tijdens het afschaven met de graafmachine kwam op een klein oppervlak een grote hoeveelheid scherven van blauw-grijs aardewerk tevoorschijn. Deze scherven leken afkomstig te zijn van een grote ronde grondverkleuring. Tijdgebrek echter noodzaakte de Werkgroep de opgraving stop te zetten.

1981

Het onderzoek werd voortgezet in september 1981 en zou zich nu beperken tot de plek waar het blauw-grijze aardewerk vandaan kwam. Bij het schoonmaken van de opgravingsput kwam de ronde verkleuring weer tevoorschijn (zie fig. 4).

fig.3: Detail vloertje

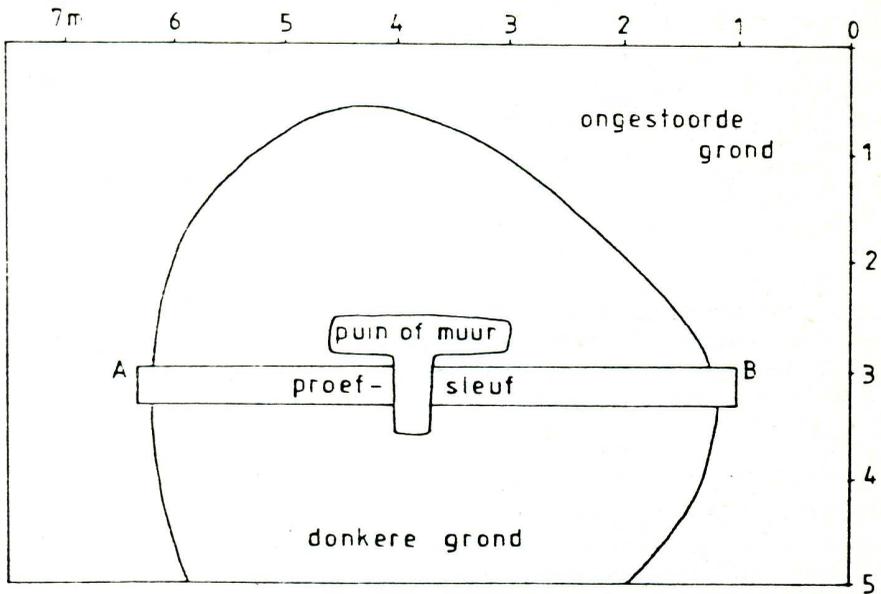
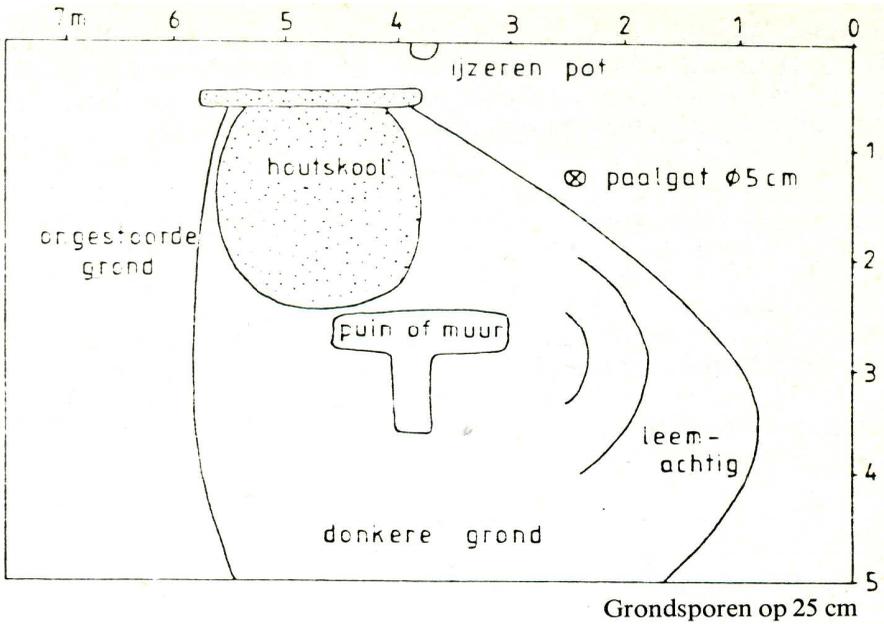

fig 4. Overzicht opgraving 1981

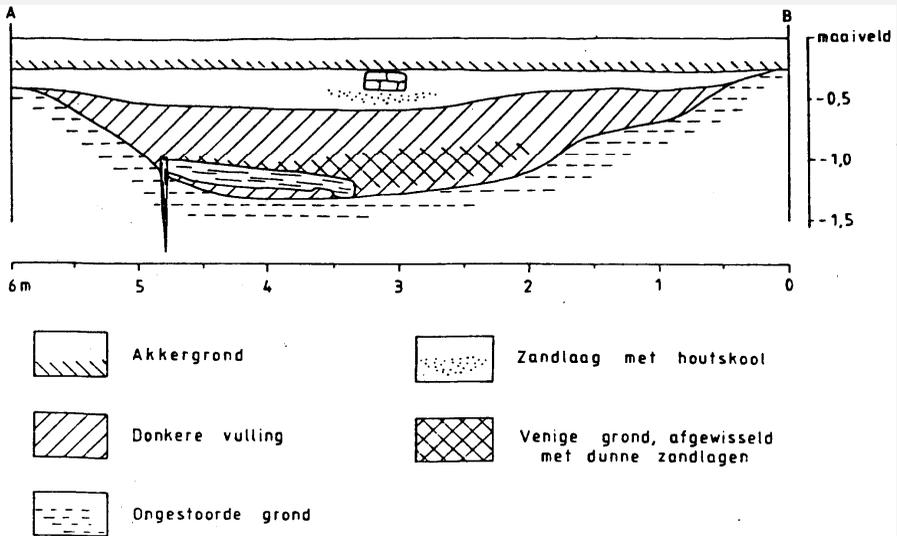

fig.5. Profiel uit proefsleuf

Om duidelijkheid over de ronde verkleuring te krijgen werd er een smalle proefsleuf doorheen gegraven. Deze leverde het volgende profiel op (zie fig.5)

Onder de proefsleuf lagen enkele resten van planken. Deze zijn ook in het profiel weergegeven. Dit profiel liet zien dat de verkleuring hoogstwaarschijnlijk afkomstig was van een waterkuil of put. Voor een systematisch onderzoek is het geheel in vijf vakken verdeeld en laagsgewijs afgegraven.

De vondsten 1980

De vondsten gedaan in 1980 bestaan allemaal uit losse vondsten die bij het afschaven met de graafmachine opgeraapt zijn.

- Aardewerk

Er werd een grote hoeveelheid Delfts aardewerk en scherven van Keulse potten gevonden (18e, 19e en 20e eeuw). Daarnaast ook enkele fragmenten van Jacobakannetjes, blauw-grijs aardewerk en van roodbakken volksaardewerk (14e, 15e en 16e eeuw). Ook een compleet 17e eeuws zalfpotje van steengoed kwam te voorschijn.

- Pijp-fragmenten

Van de gevonden pijpkopjes konden er vier gedateerd worden als:

1667-1849

1710-1738

1715-1837

1720-1897

- Een loden blokgewichtje.

- Glas, porselein en haardtegelfragmenten.

- Een houten emmer.

Deze emmer met ijzerbeslag werd onder in de bakstenen put gevonden. Verder was de put geheel gevuld met puin.

- Een drietal prehistorische scherven en een stenen bijl.

Deze werden opgeraapt uit de weggeschoven esgrond.

De bijl behoort tot het type: Felsrechteck (zie fig. 6). De datering van de bijl is van Midden Neolithicum (3000– 2000 v.Chr.) (noot 2).

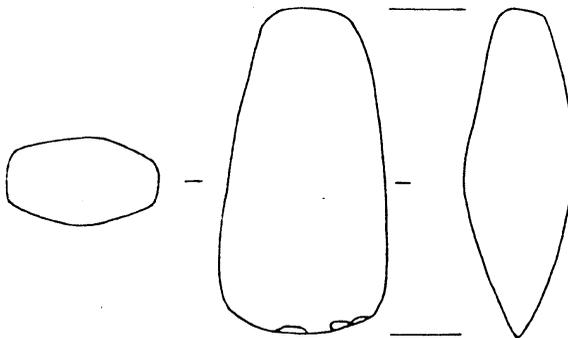

fig 6: Stenen bijl (schaal 1:2)

1981

Bij het schoonmaken van de opgravingsput vond men een groot gedeelte van een gietijzeren pot en een bronzen haantje. Dit laatste is waarschijnlijk een ornament van een waterkraan.

Deze twee vondsten kwamen uit de grond rondom de kuil, net onder het esdek. Ze hebben dus niets te maken met de vulling van de waterkuil of de put.

De volgende vondsten komen wel uit de vulling van de kuil.

- Aardewerk.

In totaal is er ruim 8 kilo schervenmateriaal geborgen. 2/3 deel hiervan is blauw-grijs aardewerk. De rest bestaat uit steengoed en volksaardewerk, waarbij het steengoed iets beter vertegenwoordigd is dan het volksaardewerk.

Het grootste deel van het aardewerk (80 gewichtsprocenten) lag in grond boven de venige laag (zie fig. 5). In de venige laag lagen vooral grote scherven.

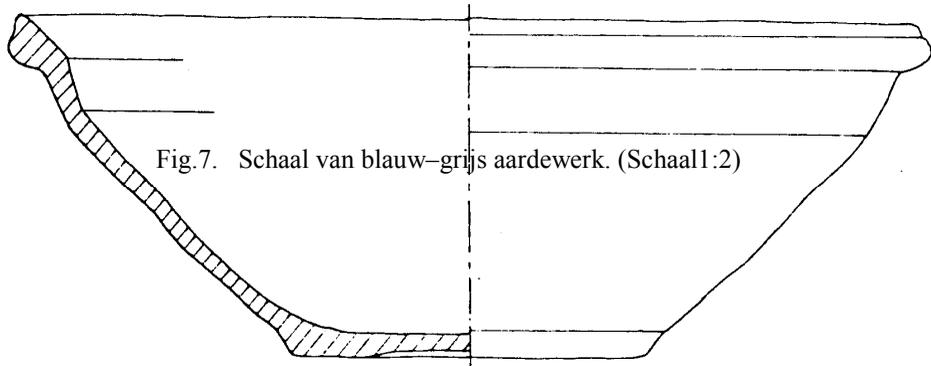

Fig. 7. Schaal van blauw-grijs aardewerk. (Schaal 1:2)

Blauw-grijs aardewerk.

De scherven van blauw-grijs aardewerk zijn bijna allemaal afkomstig van schalen (zie fig. 7).

De 88 gevonden randfragmenten zijn afkomstig van minstens 40 verschillende schalen. De diameter gemeten aan de rand varieert tussen de 20 en 32 cm. Drie randen bezitten een tuitvorm.

Ook werden 39 bodemfragmenten gevonden. Twee bezitten een gedraaide voet en één een geknepen voet.

De overige hebben of een vlakke bodem of een iets hol lopende bodem. De bodemdiameter varieert tussen 10 en 17,5 cm.

Slechts twee schalen konden gedeeltelijk gerestaureerd worden.

Steengoed

Het grootste gedeelte van de gladwandige steengoed vondsten bestaan uit resten van Jacobakanntjes.

Slechts drie fragmenten behoren niet hiertoe. Bij één hiervan gaat het om een groot deel van een dikbuikig drinkkannetje (zie fig. 8).

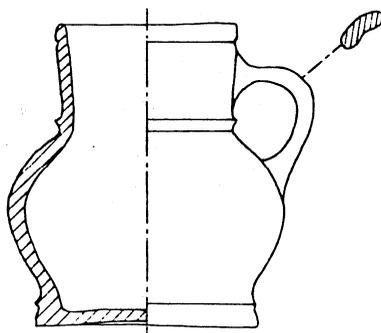

Fig. 8. Drinkkannetje van steengoed (Schaal 1:2)

Volksaardewerk.

Onder de resten van roodbakken volksaardewerk bevinden zich delen van grappen, kleine kommetjes en schalen. De scherven zijn allemaal zeer fragmentarisch van aard.

- Botresten.

Aan materiaal werd gevonden: diverse kaken, tanden, ribben, wervels en middenvoetsbeenderen.

Deze zijn afkomstig van koeien (minimaal twee) en varkens (minimaal drie). De meeste botten zijn afkomstig van boven de venige laag.

- Metaalfragmenten.

De gevonden ijzeren voorwerpen zijn: spijkers (32 maal), messen (2 maal) en een lepeltje. Een bijzondere vondst is die van een vleugelans (zie fig. 9, noot 9). Deze lag op ± 60 cm diepte.

De enige niet ijzeren vondst is een bronzen schoengesp.

- Een stuk glas afkomstig van een noppenglas.
- Een deel van een weefgewicht, gemaakt van blauw-grijs aardewerk.
- Een half spinsteentje, gemaakt van steengoed.
- Een bovenstuk van een klomp.
- Leerresten afkomstig van een schoen.
- Resten van planken en palen.

Onder in de kuil, in de venige grond, lagen diverse planken en aangepunte paaltjes (zie fig.10). De paaltjes (15-20 cm, ± 3 cm doorsnede) en enkele planken lagen op de grens van de donkere kuilvulling en de ongestoorde omringende grond. Enkele houtfragmenten (o.a. een paaltje en een balk) konden gedeetermineerd worden als elzenhout. De overige houtresten waren in een te slechte staat om gedeetermineerd te kunnen worden.

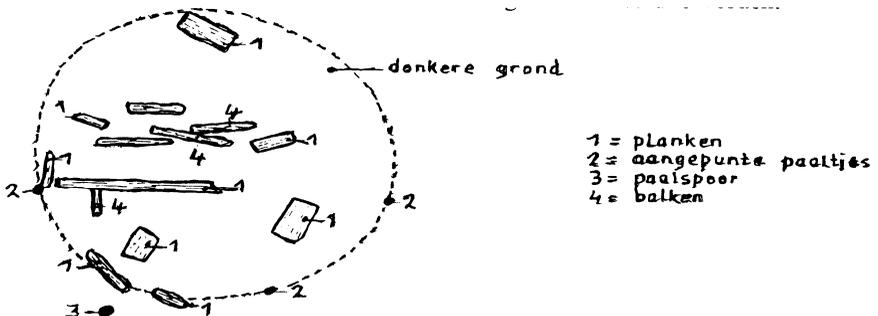

fig 10 Gevonden houtresten op 1,10meter diepte

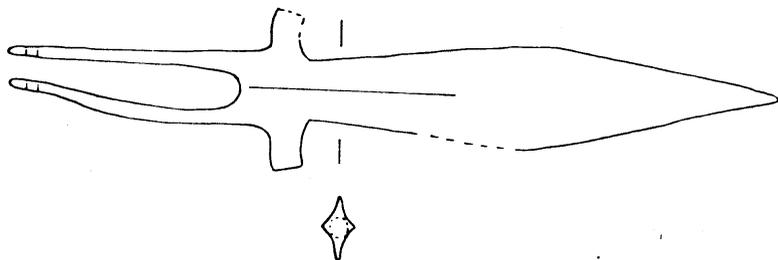

fig. 9: Vleugellans (schaal 1:5)

De funtie van de kuil

De primaire functie van de kuil is vermoedelijk die van een ronde (?) houten waterput. Deze had een doorsnede van ± 3 meter en bestond uit een cirkel van verticaal geplaatste paaltjes waartegen horizontale planken geplaatst of bevestigd waren. Of er een dak boven de put gezeten heeft is niet bekend.

Op een gegeven ogenblik raakte de put in verval en onstond er een waterkolk in het terrein. Deze kolk heeft geruime tijd opengelegen, zodat er een dik pakket veen op de bodem onstond. Hoe in dit veenpakket dunne zandlagen konden ontstaan is niet te achterhalen.

Vervolgens is de kolk dichtgegooid met zand. Hierbij zijn ook de vondsten in de kuil terecht gekomen.

Tenslotte is bij de bouw van de boerderij nog een laag zand over de kuil aangebracht.

De datering van de kuil

De datering van de houten waterput is door het ontbreken van vondsten niet mogelijk. De vulling van de kolk is echter wel globaal dateerbaar. Door de afwezigheid van goed dateerbare vondsten is echter een nauwkeurige datering onmogelijk. Het voorkomen van blauw-grijs aardewerk tesamen met gladwandig steengoed moet hier uitsluitsel geven. Volgens Renaud komt de productie van gladwandig steengoed in het midden van de 14e eeuw op gang. Het einde van het blauwe-grijze aardewerk komt in het begin van de 15e eeuw. Vergelijkbare vondsten uit Noord-Duitsland geven een datering van eind 15e eeuw tot 16e eeuw. Dit is goed mogelijk omdat het gebruik van blauw-grijs aardewerk in het westen van het land eerder stopt dan in het oosten. De datering van de vondsten uit de vulling van de

kolk zal dus globaal 15e eeuws zijn. Ongewoon is de samenstelling van de aardewerkvondsten uit de vul-ling. Tegenover de rest van mini-maal 40 schalen staan slechts enkele scherven die mogelijk van drink-bekers afkomstig zijn en geen enkel restant van een kookpot of voorraadpot.

Het feit dat de schalen allemaal een identieke vorm en afmetingenverhouding hebben maakt het m.i. waarschijnlijk dat het om een ge-deelte van de voorraad van een (rondreizende) pottenbakker of handelaar gaat (noot 4).

De afwezigheid van misbaksels laat zien dat het met zekerheid niet om afval van een pottenbakkersoven gaat.

Het archiefonderzoek 5)

Archiefonderzoek was nodig om er achter te komen, wat ooit eens op de plek, waar de fundamenteën ge-vonden werden, gestaan zou heb-ben.

Op het minuutplan van het kadas-ter uit 1828, berustende in het ou-de-archief van de gemeente Wisch, werd de vindplaats van de funda-menten geprojecteerd.

Deze kwam precies overeen met de plek waar eens de verdwenen boerderij Zelle heeft gestaan (zie

fig.11, pag. 11).

In het bevolkingsregister van Sil-volde anno 1880-1889 verhuizen de laatste bewoners van Zelle in 1882 naar de nabij gelegen boerde-rij Liefink.

Uit het kadastrale register van de gemeente Wisch blijkt dan ook, dat de bestemming van het perceel, waarop de boerderij stond, in het dienstjaar 1883 van 'huis en erf' veranderde in 'weiland'. De boer-derij is dus in 1882 of 1883 afge-broken.

De bewoningsgeschiedenis van deze boerderij kon vanaf 1813 ge-reconstrueerd worden aan de hand van gegevens uit het oud archief van de gemeente Wisch (inv. Nr. 1969 en bevolkingsregisters Silvol-de 1826-1889).

In 1813 bewoonde Arend Bongers met zijn familie de boerderij Zelle. In de periode 1826-1839 woonde dezelfde Arend Bongers, geb. 1769 te Silvolde, zijn vrouw Hendrina Overmaat, geb. 1783 te Silvolde, en hun kinderen Hendrik, Aleida, Reintjen, Bernardus, Elisabeth, Jo-hannes, Wessel en Maurits op Zelle.

Hendrik Bongers, de oudste zoon, geb. 1807 te Silvolde, en Wilhelmi-na Keijser, geb. 1813 te Wisch en hun kinderen Aleida, Hendrina,

Gerhardus, Johannes en Bernardus bewonen de boerderij in de periode 1839-1849.

Op 21 November 1849 overleed Wilhelmina Keijser. Hendrik Bongers hertrouwde op 11 juli 1850 met Maria Snelting, geb. 1820 te Gendringen. Van 1850 tot 1874 woonden zij op de boerderij.

Uit het tweede huwelijk van Hendrik Bongers met Maria Snelting werden nog zeven kinderen geboren, namelijk Wilhelmus Antonius, Johannes, Theodorus, Hendricus, Hermanus en Marinus.

Hendrikus Bongers overleed in 1874. Zijn zoon Johannes, geboren 1853, volgde hem op. Johannes Bongers trouwde in 1878 met Margaritha Bongers, geb. 1852 op de boerderij Biezenpol in de Kroezenhoek onder Silvolde.

Twee van hun kinderen, Hendrikus Bernardus en Albertus werden nog op Zelle geboren. Hun dochter Maria, geb. 1883, hun zoon Hendrikus Bernardus en dochter Elisabeth zullen al op de boerderij Liefstink geboren zijn, want hun buurman Gerrit Jan Liefstink, wonende op Liefstink, vertrok al in 1882 met zijn vrouw Sebilla Lindermann en hun kinderen op 24 januari naar Duitsland. Korte tijd later verhuisde Johannes Bongers met zijn familie

naar de boerderij Liefstink.

Hiermee eindigt dan de bewoningsgeschiedenis van de boerderij Zelle, die al in 1402 in het goederenregister, acte nr.355, onder de naam Ten Orde in het archief van het verdwenen klooster Bethlehem onder Gaanderen genoemd wordt: '1402, juni 15,

Johan Chyng, Mechelt, zijn moeder, Alyt, zijn vrouw, Steven, hun zoon, bekennen verkocht te hebben aan Zweder de (Moyen) een hofstede geheten Ten Orde in het kerspel Silvolden'.

Na Zweders dood, diens vrouw Ghesen en hun zoon Gumperd komt die hofstede half in de luchtinge (noot 6) en half in de papelijke rente (noot 7) der kerk van Silvolden.

Twintig jaar later werd Ten Orde, nu Ten Oerde genoemd, door het kerspel van Silvolde verkocht aan het klooster Bethlehem. In deze koopakte van 1427/1428 werd ook de ligging van de boerderij vermeld. Zij werd gesitueerd tussen Liefstinknoirde, de huidige boerderij Liefstink, en Zeegmaethen (Archief klooster Betlehem, goederenregister folio 110v).

Het bewijs voor de naamsverandering van Ten Oerde in het 19e eeuwse Sellen of Zelle werd gevon-

den in het archief van de Gedeputeerden van Gelderland, Kwartier Zutphen, Inv.nr. 402:

Ca. 1620

‘Silvolde, 126, ’t Bilhemer goet Ten Noort of Sellengoet geleegeen onder Silvolde.

Dit goet Ten Noort is groot aen gesij 8 molder, 2,5 schepel (ca. 5 hektare), aen weidelant goet ende quaet 5,5 morgen (ca. 4,7 hektare)’.

In 1647 werd de latere boerderij Zelle nog een keer genoemd in het verpondingskohier, handschrift Kreyneck, onder de naam ‘Sellengoet met Smits kampken, Bilheemer.

Boulant, 6,5 morgen, thientbaer grof ende small, inslagh 2 morgen sure gront, 3 dlr (daalder) onvrij gelt, Knoot Eycken’.

De boerderij Sellen of Zelle was waarschijnlijk een vol erf, hetgeen afgeleid kan worden uit het feit dat de spandiensten voor de heren van Wisch allen door de bewoners van volle erven zullen zijn verricht.

Er waren in Silvolde in 1723 drientwintig erven die spandiensten moesten verrichten, waaronder ook het goet Sellen.

(Archief van de heren van Wisch, inventaris nr, 27.)

Slot

Archeologische sporen van de 15e eeuwse boerderij Zelle of Ten Orde zijn niet gevonden. (noot 8)

Het is echter niet uitgesloten dat de houten waterput uit deze tijd stamt. De vulling kan, gezien de datering, afkomstig zijn van deze boerderij, maar bewijzen hiervoor zijn niet gevonden.

De waterput en muurresten zijn uit een latere periode.

Opvallend is dat zowel in de stenen als in het gevonden vloertje oude (grote) en jonge (kleine) bakstenen gebruikt zijn. Deze wekken de indruk dat de boerderij Zelle ooit eens (ingrijpend) verbouwd is.

Voor de afbraak in 1882 of 1883 waren genoeg bewijzen aanwezig in de vorm van puin en verkoolde balken.

Tot slot een woord van dank aan de heer Tangelder, die zo vriendelijk was om de opgravingsplek midden in de akker langer dan een jaar braak te laten liggen, om zo het vervolg van de opgraving mogelijk te maken. Ook stelde hij kosteloos allerlei graafmachines beschikbaar. Tevens wil ik de heer M.B. Ahlte bedanken voor al gedane archiefonderzoek, en de heer H.J.J. Bongers voor het ter beschikking stellen van gegevens over de familie Bongers.

Noten

1. dhr. Tangelder, Kapelweg 1a, 7064 KP Silvolde.
2. Determinatie door dhr. P. Schut, Steenstraat 40, Arnhem.
3. Gemeten met radiusmeter.
4. Onder de vondsten van dhr. J. Boland op het terrein van de voormalige boerderij De Meijne bevinden zich resten van identieke schalen. Hemelsbreed is deze vindplaats ongeveer 3 km van het opgravings-terrein verwijderd.
5. Dit hoofdstuk is geschreven door dhr. M.B. Ahlte, werkzaam op het gemeente-archief Wisch.
6. Lamp ter verlichting van het kleine sacrament.
7. Bestemd voor het onderhoud van de pastoor.

8. Een uitgebreide veldverkenning leverde geen nieuwe gegevens op.
9. Het betreft hier een 15e eeuws jachtwapen, volgens drs. R.S. Hulst (ROB). De vleugellans is op het ROB gereinigd en getekend door H. de Kort.

Literatuur

- Renaud, J.G.N.: Middeleeuws ceramiek, AWN-monografieën nr.3, Den Haag, 1976.
- Baart, J, e.a.: Opgraving in Amsterdam, 20 jaar stadskernonderzoek, Haarlem, 1977.
- Pohl-Weber, R, e.a.: Aus dem Alltag der mittelalterlichen Stadt, catalogus bij de gelijknamige tentoonstelling, Bremen,1983.
- Duco, D.H.: Merken van Goudse pijpenmakers 1660-1940, Lochem, 1982.

Het terrein aan de Kapelweg waar zich de boerderij Zelle tot 1882 bevond.

Het Marianum in de H. Mauritiuskerk te Silvolde is niet uit Varsseveld afkomstig, maar uit het klooster Nazareth bij Bredevoort.

Bernard Dorrestijn.

Van omstreeks 1430 tot aan het eind van de 16^e eeuw bevond zich op de Schaersheide ten noorden van Bredevoort (maar tot Barlo-Aalten behorend), het klooster 'Beatae Mariae in Nazareth'; in de volksmond ook wel 'Klooster Schaer' genoemd. Bredevoort heeft er zelfs de volksnaam 'Nazareth' aan overgehouden, zij het dat die benaming de laatste jaren enigszins ondergesneeuwd is door het meer populaire 'Bredevoort-Boekenstad'! De heer Hans de Graaf te Bredevoort maakte een grondige studie van het wedervaren van dit klooster, hetgeen in 2014 leidde tot de uitgave van het standaardwerk: 'Windesheimers op de heide. Het verdwenen klooster Nazareth bij Bredevoort en zijn geestelijke en materiële omgeving'.

De reden dat we op deze plaats aandacht aan deze uitgave schenken is hetgeen de schrijver ons op de pagina's 88-89-90 met betrekking tot Silvolde en Varsseveld mededeelt. Het is een korte samenvatting van wat hij reeds eerder publi-

ceerde in het 'Contactorgaan ADW, april 2006' en 'Venster, aug. 2012' van de Stichting Oude Gelderse Kerken.

Het klooster kende gedurende ongeveer anderhalve eeuw een bloeiend bestaan, maar ging aan het eind van de 16^e eeuw door de troebelen van de Reformatie en de Tachtigjarige Oorlog ten onder.

In meerdere kloosters en kerken bevond zich een zogenaamd Marianum, twee ruggelings aan elkaar bevestigde beelden van 'Maria in de zon', twee identieke beelden van Moeder Maria met het kindeke Jezus op de linkerarm.

Een 'Maria in de zon' verwijst naar het bijbelboek Openbaring, hoofdstuk 12 vers 1: 'Er werd een groot teken in de hemel gezien: een vrouw, met de maan onder haar voeten en een krans van twaalf sterren op haar hoofd'.

Bij de beelden van 'Maria in de zon' staat Maria ook op de maan en is ze omgeven met een grote stralenkrans (zonnestrallen), waarin twaalf sterren prijken.

‘De Bedrukte Moeder Gods van Varsseveld’ in de H. Mauritiuskerk te Silvolde.

In het klooster Nazareth bevond zich ook zo’n Marianum, maar het kwam aan het eind van de 16^e eeuw danig in gevaar.

Aan de hand van stukken uit het Fürstliches Salm-Salm’sches Archiv in de Wasserburg te Anholt beschrijft De Graaf dat de Geuzen het klooster in 1572 ruïneren en veel religieuze voorwerpen naar het kasteel te Bredevoort overbrengen. Na enige tijd nemen de Anholtsen - als de rechtmatige bestuurders van Bredevoort - het kasteel weer in en

ontdekken ze in een uit het klooster afkomstige kist o.a. twee identieke ‘Lieve Vrouwen werken’.

Het valt te veronderstellen dat de ‘Lieven Vrouwen werken’ vervolgens naar de Wasserburg te Anholt zijn overgebracht en dat ze daar ruim twee-en-een-halve eeuw verbleven hebben.

Omstreeks 1852 verhuist echter één helft van het Marianum - de helft zonder de stralenkrans - naar het naar Fürstin Augusta zu Salm-Salm, prinses van Croy genoemde

‘Augustahospital’ te Anholt.
En vervolgens gebeurt er iets wonderlijks. Men (?) gaat namelijk het Marianum steeds meer ‘De Bedrukte Moeder Gods van Varsseveld’ noemen... ’t Is niet bekend wie die naam voor ’t eerst in de mond genomen heeft, maar we zijn waarschijnlijk op het goede spoor als we in de richting van pastoor Bluemers van de H. Mauritiusparochie van Silvolde en Varsseveld denken... Die naam en herkomst van deze Maria kwam pastoor Bluemers namelijk bijzonder goed van pas. Als de van Varsseveld afkomstige Maria zou ze toch eigenlijk zo snel mogelijk weer ‘naar huis’ moeten keren, maar omdat de parochiekerk van Silvolde-Varsseveld in Silvolde stond, zou dat dus naar de H. Mauritiuskerk te Silvolde moeten zijn. En pastoor Bluemers kreeg het in 1856 bij de familie Von Salm zu Salm voor elkaar dat hij de - nog op

de Wasserburg verblijvende - Maria met de stralenkrans, naar Silvolde mee mocht nemen en in de H. Mauritiuskerk installeren!
Uit het bovenstaande moge blijken dat de lezing van De Graaf dat het Marianum in de H. Mauritiuskerk te Silvolde uit het klooster Nazareth afkomstig is, welhaast zeker de juiste is... We zouden het Marianum dan nu ook eigenlijk ‘De Bedrukte Moeder Gods van Nazareth’ moeten noemen!
Los van het bovenstaande is het wel zo dat de Varsseveldse kerk in de voor-reformatorische tijd een Maria-beeld, waarschijnlijk een Marianum, gehuisvest heeft. In een processtuk uit 1549 staat vermeld dat een vandaal de Varsseveldse Maria van haar sieraden beroofde en die daad met de dood heeft moeten bekopen.

Bij alle Mariabeelden zijn de twaalf sterren uit Openbaring twaalf in een cirkel om de hoofden van Moeder Maria en het Kind gegroepeerd, zij het dat die sterren meestal niet zo erg opvallen. Dat laatste doen de twaalf sterren op de Europese vlag zeker wel! Er is veel discussie over of die sterren in de Europese vlag wel of niet naar Openbaring twaalf verwijzen.

Wikipedia geeft het antwoord. De ontwerper heeft zich wel door Johannes en Maria laten inspireren, maar de Europese Unie ziet de cirkel met de sterren enkel als symbool van eendracht en samenwerking!

Het zal overigens wel altijd een raadsel blijven waar deze Maria bij de Reformatie gebleven is. In ieder geval moeten we de vrome verhalen dat ze een tijdlang in de schuur van de boerderij Harterink (Binnenheurne) verbleven zou hebben, en ook dat ze ‘wenend’ op de roggeakker van de boerderij Hebing (Sinderen) gevonden zou zijn, maar gauw naar het rijk der fabelen verwijzen! Het was ook wel heel erg opvallend dat Maria zich in beide gevallen bij katholiek gebleven families ophield...

Schuur bij boerderij Harterink, Binnenheurne–Varsseveld, oktober 2015.

Tot slot nog enkele opmerkingen over de maker(s) van ‘onze’ Maria’s. Meerdere Mariabeelden in het Rijnland en aan deze kant van de grens vertonen een nogal droe-

vige gezichtsuitdrukking. Het is dan ook wel begrijpelijk dat het woord ‘bedrukte’ onderdeel van de uit Anholt afkomstige Maria werd, en dat ze door de legendevorming als zou zij van Varsseveld afkomstig zijn, ‘De Bedrukte Moeder Gods van Varsseveld’ ging heten. Door grondige studie kwamen de kenners van kerkelijke kunst tot de conclusie dat deze ‘bedrukte’ Maria’s aan één en dezelfde beeldsnijder toegeschreven moesten worden, en omdat van al deze Maria’s ‘De Bedrukte Moeder Gods van Varsseveld’ het meest tot de verbeelding sprak, kreeg de - toen nog onbekende - maker van die Maria’s als vanzelf de naam ‘De Meester van Varsseveld’. Maar de tijd en het historisch onderzoek schreden voort en de kunsthistorici ontdekten dat al die Maria’s uit het atelier van beeldsnijder Arnt uit Kalkar, later Zwolle, afkomstig waren, reden waarom men de benaming ‘De Meester van Varsseveld’ heeft ingeruild voor die van ‘Meester Arnt van Zwolle’. Ere wie ere toekomt!

Boerderi-j Bievink in de Sillevoldse Buurt, okt. 2015.

Bernard Dorrestijn

Op 2 november 1885 volgen de familie Essing uut Dinsper de familie Wissink op de Bievink op. Op 29-6-1905 trouwen Johanna Maria Clementine Essing met Heinrich Gerhard Streuff uut Raes en wieren zi-j de boer en boerin. D'r wieren negen kinderen geboren, met 't gevolg dat 't huus un betjen an de krappe kant wier, reden waarom ze op een goeien dag beslotten um d'r un ni-j veurhuus bi-j naost te zetten.

't Wier un huus met un 'gebraoken kap' oftewel 'mansardekap'. Waarschienlek hef buurman Gradus Jansen, 'Potlander Gradus', 't metselwark veur zien raekening genommen en timmerman Chris Reussink van 't Veurbroek 't timmerwark.

Op maondagmiddag 10 augustus 1925 stonnen de metselders op 't steiger ..., maor op un gegeven moment wödt de

locht zo donker en kump de wind zo had opzetten, dat ze 't niet langer vertrouwd vinnen um an 't wark te blieden en trekken ze zich trug op de dadel... Nao un tiedjen is 't schoer veurbi-j getrokken en gaon ze weer an 't wark... Gelukkeg hef 't ni-je muurwark 't allemaol aoverlaefd!

D'n volgende dag laezen ze in de krant dat 't noodweer dun veurigen aovond in Borculo verschrikkelek huis gehollen hef... Now, dan hemmen zi-jluj t'r hier heel wat baeter van afgebracht! Zondag nao de Vrogmis smeert ze zich un paar botterams en springen ze op de fiets en trekken ze massaal - jao, want t'r bunt t'r den zondag völ meer op pad - naor Borculo, um daor met eigen ogen te bekieken wat den cycloon daor allemaol angericht had!

Twee e-mails inzake de titel van de Heerlijkheid Lichtenberg.

Marten René Baumgartner, Vicenza, Italië.

E-mail vrijdag 9 Januari 2015

(n.a.v. website Old Sillevold met oproep informatie inzake Mej. Frederika Johanna Knufman):

Geachte dames/heren,

Ik kwam bij toeval langs uw oproep m.b.t. de Heerlijkheid Lichtenberg. U kunt het ook vinden in de website van de Hoge Raad van Adel onder door de Raad toegekende wapens aan staatsrechterlijke instanties (destijds ook heerlijkheden), en wel in het jaar 1818.

Over mevr. Knufman heb ik niet veel kunnen vinden.

Wel kwam ik het volgende tegen: de transportatie van de Heerlijkheid Oudendoorn van Marinus van der Ven, bankdirecteur in Rotterdam, aan Jacques van der Greve, mondeling gemachtigde van Frederika Johanna Knufman. Datum acte 11-2-1924, verkoopsom f 500,-.

Was Frederika Johanna Knufman dus ook in het bezit van de Heerlijkheid Oudendoorn?

En wat is er gebeurd met het bezit van de Heerlijkheid Lichtenberg? Is er een testament dat de overdracht aan iemand heeft geregeld, vóór haar verscheiden in 1951?

Met een vriendelijke groet,
Marten Baumgartner.

E-mail maandag 12 januari 2015

(n.a.v. van e-mail met artikel B. Dorrestijn over titel Lichtenberg):

Interessant onderzoek m.b.t. de Heerlijkheid Lichtenberg. Mijn idee is dat bij het bestaan van een notariële akte met getuigen dit contract simpelweg rechtsgeldig is bij overdracht. Onafhankelijk van eventuele 'anomalieën' daarvóór. Als mevr.

Knufman, vóór haar verscheiden d.m.v. een notarieel contract de titel heeft verkocht of laten vererven, dan bestaat de titel nog. In geval geen contract is opge maakt dan wordt de titel automatisch verdeeld onder de erfgenamen. Zijn er geen erfgenamen dan vervalt de titel aan de Staat der Nederlanden (die dergelijke titels echter niet verkoopt). Ik heb hierover een e-mail gewisseld met dhr. Ten Houte de Lange, die dit bevestigde.

Blijf dus de vraag: wie heeft of hebben de titel? Het wapen van de Heerlijkheid kan men natuurlijk niet lijfelijk kopen. Het is de titel die recht geeft op het voeren van het Heerlijkswapen als schildkwartier in het eigen familiewapen.

Het Heerlijksheidswapen kan niet als eigen familiewapen worden gevoerd!

Welk onderzoek heeft U uitgevoerd om achter namen van eventuele eigenaars van de titel te komen. Veel eigenaars weten niet eens dat zij gedeeltelijk bezitters van een Heerlijkheidstitel!

Met vr.gr., Marten Baumgartner.

Frederika Johanna Knufman, handellaarster in Heerlijkheidstitels.

Ria Roerig-Kaatman.

Uit voorgaande publicaties wisten we al dat Mej. Knufman de titels van de Heerlijkheden Lichtenberg in Gelderland en Oudendoorn in Zuid-Holland had aangekocht, maar dankzij het internet kunnen we dat tweetal nog aanvullen met de aan- en verkoop van de Heerlijkheid Schagen in Noord-Holland.

- Op 24 december 1919 verschijnen Petronella J. van Rappard-de Marchie Sevaes en Mej. Frederika Johanna Knufman ten kantore van notaris C.H. van Lottom te Amsterdam. Eerstgenoemde verkoopt voor 1.000,-- gulden: 'de oude vrij heerlijke rechten van Schagen' aan tweede genoemde.

- Mej. Knufman leeft kennelijk op goede voet met de heer H. Wattel te Amsterdam, want hij schrijft op 29 december 1919 aan de heer B.F. Dawson te Parijs, welke rechten voor de koper uit de aankoop van de Heerlijkheid Schagen voortvloeien. Deze krijgt namelijk het recht zich 'Heer van Schagen, Burghorn, Barsingerhorn, Colhorn en Haringhuizen', te noemen. En hij mag ook het Heerlijkheidswaapen voeren, hij zal een 'registered

bull of heraldry on your name, drawn on colour' ontvangen. 'Further are very interesting archives'. En vervolgens wordt nog naar Van der Aa's Aardrijkskundig Woordenboek verwezen en wordt Philips van Bourgondië nog als een vroegere eigenaar opgevoerd.

Ook zouden er nog twee torens van het kasteel bestaan en: 'The titles of Schagen belongs now to an old and the names has not been beared in the last 200 years and only the running circumstances are the reason that titles ect. will be give up now'.

- Op 15 mei 1920 verschijnen Mej. Frederika Johanna Knufman te Amsterdam en H. Wattel te Amsterdam - namens Benjamin Frederik Dawson, koopman te Parijs - ten kantore van notaris C.H. van Lottum te Amsterdam. Eerstgenoemde verkoopt voor 7.500,-- gulden aan tweede genoemde: 'de oude vrije heerlijke rechten van Schagen enz'.

Kennelijk beschikte Mej. Frederika Johanna Knufman over een zeer goed ontwikkeld zakelijk inzicht!

Activiteitenkalender 2015-2016:

Zaterdag 12 sept. Open Monumentendag.

Donderdag 22 oktober, 20.00 uur: Openbare avond in Grandcafé De Buurman, Markt, Silvolde.

Lezing Dr. G.M.T. Trienekes te Soest over: 'De voedselvoorziening van het Nederlandse volk in de Twee Wereldoorlog'.

Zaterdag 28 November, 14.00 uur: Openbare middag in Schuttersgebouw Willem Tell, Kerkenstraat 17, Silvolde.

Presentatie dhr. Karl Lusink te Drempt over 'De vliegtuigcrashes in de omgeving Silvolde-Ulft'.

Hierbij zal met name gesproken worden over de crash bij het Melkvonder op 23 juni 1943.

Maandag 18 januari, 20.00 uur: Openbare avond in Grandcafé De Buurman, Markt, Silvolde.

Presentatie dhr. Jan Verheijen te Gaanderen over 'De fietstocht naar Rome'. Dhr. Bernard Verheijen te Silvolde maakte in 1928 een fietstocht naar Rome, zoon Jan herhaalde dit in 2000 en in 2010.

Donderdag 25 februari, 19.30 uur: Jaarvergadering in 'Ons Pakhuus', Molenberg, Silvolde.

Vanaf 20.15 uur: Openbare avond met presentatie gebr. Salemink n.a.v. hun boek 'Ondankbare grond'. Met name de boerderijen Grote Nottel, Lubbers, Kempen (Pothof) en Kleine Kroeze komen aan bod.

Maandag 23 maart, 20.22 uur: Openbare avond in Grandcafé de Buurman, Markt, Silvolde.

Videovoorstelling: 'Bernard Dorrestijn in gesprek met dhr. Herman Reusen'. Dhr. Reusen vertelt over de tijd dat hij secretaris van de ABTB en zaakvoeder van de CAVV te Silvolde was.

Zaterdag 4 juni 2016, 14.00 uur: Zomeractiviteit.

Bezoek aan Informatiecentrum Min40celsius, Hoofdstraat 14 te Varselder en vervolgens aan de Zandwinning, Azewijnsestraat 13, Netterden.

Wijzigingen voorbehouden.

Heemkundige vereniging

Old Sillevold

Opgericht 18 februari 1997

Bestuursamenstelling:

Voorzitter:

Bernard Dorrestijn

Vice-voorzitter:

Theo Koolenbrander

Secretaris:

André Tangelder
Prins Willem Alexanderstr. 5
7064 GH Silvolde
tel. 0315-32 75 90
Email:
info@oldsillevold.nl

Penningmeester:

Karin Hendriksen
Kroezendijk 2
7064 KX Silvolde
tel. 0315-681608
Email:
info@oldsillevold.nl

Bestuursleden:

Willie Dieker
Leo Helmink
Ton van der Kemp
Els Kraan

Lidmaatschap:

Vanaf € 13,50 per jaar.

Bankrekening: NL11 RBRB
09798.45.432
C.V.B. bank Silvolde
t.n.v. penningmeester
Old Sillevold

www.oldsillevold.nl

**Maurits Heebink
Tuinbeheer**

**GrandCafé
De Buurman**

**Paul Klomberg
Assurantiën**

**Frank's
Barbershop Haarmode**

Winkelhorst Ledermode

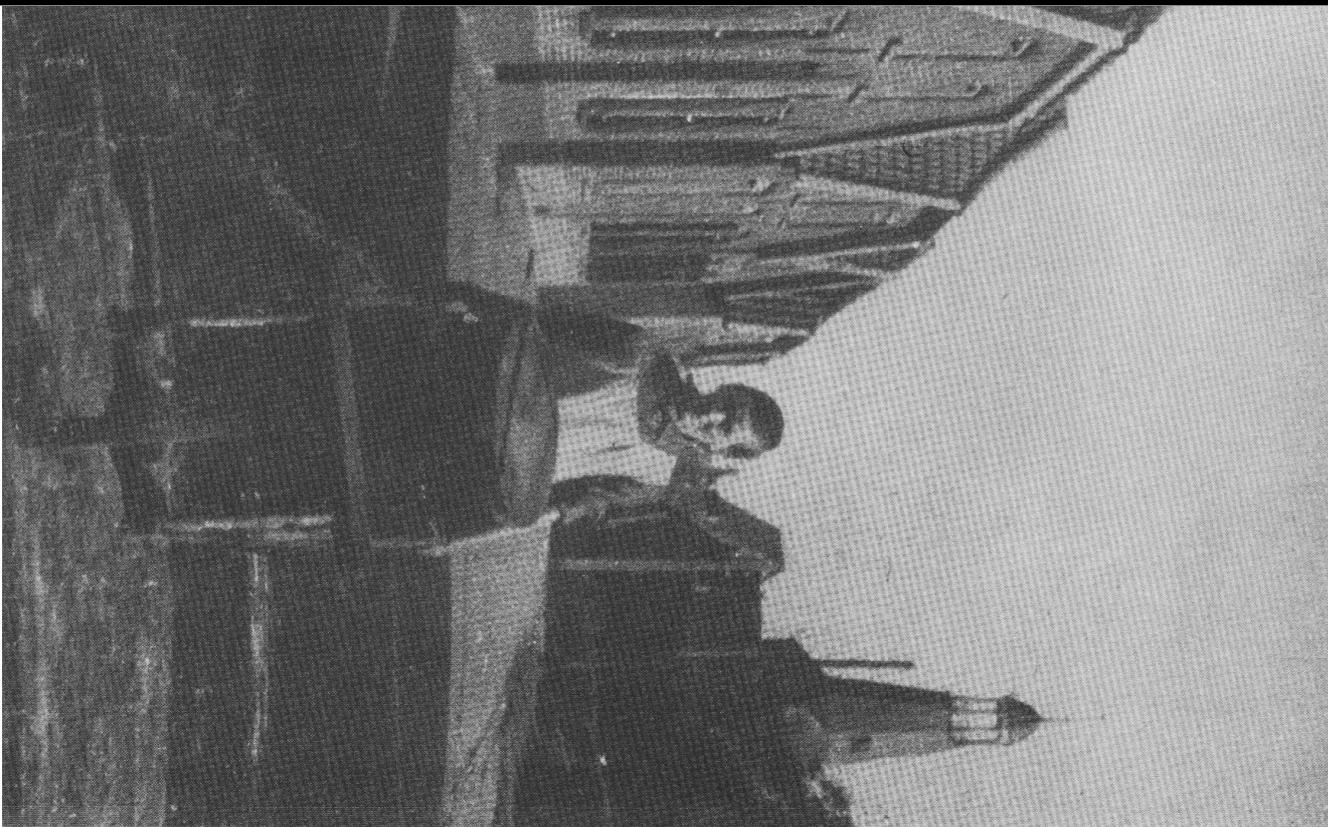
Rijnlandhaven Makelaardij

De heemkundige vereniging dankt de op deze pagina genoemde bedrijven en organisaties voor hun financiële ondersteuning.

Bulletin

heemkundige vereniging

Old Sillevold

Losse nummers € 3,50 per stuk
www.oldsillevold.nl